

مشکلات محیط زیست را انکار نکنیم

دولت یازدهم که به عنوان محیط زیستی ترین دولت شناخته شده است اکنون سومین سال را پشت سرگذاشته و در این مدت تلاش های زیادی برای بهبود وضعیت محیط زیستی کشور انجام داده؛ تهیه کارنامه محیط زیستی دستگاه ها، لایحه حمایت از محیط بانان و احیای شورای عالی محیط زیست برخی از این اقدامات است.

دولت یازدهم که به عنوان محیط زیستی ترین دولت شناخته شده است اکنون سومین سال را پشت سرگذاشته و در این مدت تلاش های زیادی برای بهبود وضعیت محیط زیستی کشور انجام داده؛ تهیه کارنامه محیط زیستی دستگاه ها، لایحه حمایت از محیط بانان و احیای شورای عالی محیط زیست برخی از این اقدامات است.

وضعیت محیط زیست کشور در مرحله ای شکننده قرار دارد و دیگر دوران انکار مشکلات این عرصه به پایان رسیده است زیرا اگر به آن توجه نشود قطعا به طور کامل نابود خواهد شد که این امر نابودی انسان را هم به همراه دارد. محیط زیست اکنون رو به افول است از این رو نیازمند یاری تمام اقشار جامعه و حمایت دستگاه های دولتی است تا دوباره روی پای خود بایستد و به دست نسل های بعدی برسد.

کاهش منابع آبی، خشک شدن تالاب ها و رودخانه ها، کاهش سطح جنگلی و مرتعی، آتش سوزی جنگل ها و نابودی گونه های گیاهی و جانوری برخی از دستاوردهای انسان است که نتیجه استفاده نابخردانه از منابع زیستی موجود در طبیعت است، البته تغییر اقلیم و گرمایش زمین هم در این تخریب سهمی دارد اما انسان می تواند با رفتار بخردانه تاثیر سوء آنرا تا حد ممکن کاهش دهد.

بررسی ها نشان می دهد بیش از سه برابر ظرفیت اکولوژیک موجود در کشور استفاده می شود این در حالی است که اگر تمام ظرفیت را به کار گیریم فقط برای 25 میلیون جمعیت گنجایش دارد، سرانه ظرفیت زیستی کشور 0.84 در هکتار است این در حالی است که میزان ردپای اکولوژیک ما یعنی اندازه مصرف ما از ظرفیت زیستی 2.66 است.

ایران با توجه به وسعتی که دارد از ظرفیت زیستی بالایی برخوردار نیست زیرا کشوری نیمه خشک است بنابراین هرچقدر میزان ردپای اکولوژیک ما به ظرفیت زیستی نزدیک تر باشد یعنی دارای پایداری هستیم و زیاد بودن این فاصله به معنای ناپایداری است، آمارها نشان می دهد که ما در شرایط ناپایداری قرار داریم که باید کنترل شود.

کارشناسان معتقدند ارزشگذاری اقتصادی بر روی محیط زیست و منابع زیستی تا حد زیادی مانع هدر رفت این منابع محدود می شود که در این میان نقش و عملکرد دستگاه های دولتی بسیار پررنگ است بر این اساس برای اولین بار در کشور در دولت یازدهم دستگاه های دولتی مکلف شدند تا کارنامه محیط زیستی خود را تهیه و به سازمان حفاظت محیط زیست ارائه دهند که تاکنون برخی دستگاه ها از جمله وزارت امور خارجه، اطلاعات و آموزش و پرورش کارنامه خود را ارائه کرده اند.

*** کارنامه محیط زیستی دستگاه ها نشاندهنده مسوولیت آنها در این عرصه است

معصومه ابتکار معاون رئیس جمهوری و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست در این راستا و به مناسبت هفته دولت به خبرنگار علمی ایرنا گفت: سال گذشته معاونت آموزش و پژوهش سازمان حفاظت محیط زیست کار خوبی در زمینه تهیه کارنامه محیط زیستی دستگاه های دولتی انجام داد و براین اساس تمام دستگاه های دولتی عملکرد دو ساله خود را در قالب کارنامه محیط زیستی ارائه دادند، این کارنامه نشاندهنده مسوولیت ها و وظایفی است که هر بخشی در دولت در ارتباط با محیط زیست دارد و ما پیگیر موضوع هستیم.

وی اظهار کرد: در واقع مفهوم توسعه پایدار همین است که بتوانیم مباحث توسعه را با موضوعات محیط زیست در تمام بخش های دولت جاری کنیم و علائم این موضوع هم در دولت یازدهم مثبت است.

ابتکار درباره همکاری بخش های دولتی با سازمان حفاظت محیط زیست افزود: به این مفهوم که دیگر همه چیز عالی و به حد انتظار رسیده شاید نباشد، قطعا عملکرد دستگاه ها در خصوص همکاری با سازمان بهتر از این می تواند باشد و باید بیشتر کار کنیم، البته همکاری ها خوب بوده و تقریبا با تمام دستگاه ها جلسات فرابخشی و هماهنگی داریم.

وی با اشاره به هفته دولت در خصوص بیان یک پیام محیط زیستی گفت: مهمترین پیام ما پیام رئیس جمهوری است، وقتی می گوید دولت یازدهم دولت محیط زیستی است درواقع خط مشی را برای همه مشخص کرده است چون بحث محیط زیست بحث یک سازمان یا یک دستگاه خاص نیست و تمام دستگاه ها در این زمینه مسوولیت دارند.

وی تاکید کرد: تمام دستگاه ها وظیفه دارند مسائل محیط زیست، استانداردها، ضوابط و مقررات را رعایت کنند بنابراین خیلی امیدوار هستیم با یک سری کارهایی که شده و یک سری زیر ساخت ها مانند سیاست های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری و برنامه ششم توسعه که سند فرابخشی خیلی قوی در رابطه با محیط زیست است، در زمینه حفظ محیط زیست قوی تر پیش رویم.

رئیس سازمان حفاظت محیط زیست اظهار کرد: دستور کار و سند های بالادستی نیز آماده هستند و امیدواریم تمام دستگاه ها

در این زمینه حرکت کنند.

ابتکار افزود: همچنین با قوه قضاییه همکاری خوبی داریم، قضات و دادستان ها با دقت مسائل محیط زیستی را پیگیری می کنند و بارها شاهد توجه ویژه به مسائل محیط زیست در قوه قضاییه بودیم، همچنین امیدواریم مجلس دهم هم همکاری خوبی با ما داشته باشد.

ابتکار به همکاری با قوای مسلح با سازمان محیط زیست اشاره کرد و گفت: همکاری خوبی با قوای مسلح داشته و داریم که امیدواریم گسترده تر شود، این همکاری در خصوص موضوعات مختلف از جمله مسائل مربوط به شکار و صید، اسلحه، بحث سرباز وظیفه ها، محیط بان ها، مناطق حفاظت شده که متأسفانه در برخی مناطق تعارضاتی صورت گرفته بود، محیط زیست پادگان ها و صنایع دفاع بوده است.

وی در ادامه به لزوم داشتن ارزیابی محیط زیستی پروژه ها اشاره کرد و گفت: امروزه در دنیا برای انطباق برنامه های توسعه با محیط زیست از ابزاری به نام ارزیابی زیست محیطی استفاده می کنند که ما در برنامه سوم توسعه آنرا داشتیم اما در یک دوره اجرای آن کاملاً تغنی شده بود اما اکنون دوباره با جدیت پیش می رود.

سازمان حفاظت از محیط زیست در دولت یازدهم اقدامات سازنده ای در راستای حفظ محیط زیست انجام داده است که مقابله با برداشت چوب از جنگل ها، لایحه حمایت از محیط بانان، گردشگری طبیعی، تهیه دستورالعمل محیط زیستی برای دانشگاه ها و مدارس، حذف بنزین پتروشیمی، تهیه برنامه عمل مبارزه با گرد و غبار و اصلاح، تکمیل لایحه هوای پاک، افزایش جریمه شکار جانوران وحشی به بیش از 5 برابر، آموزش محیط بانان و امضای قرارداد جمع آوری گازهای فلر در جنوب کشور برخی از آنها است.

***** مقابله با برداشت چوب از جنگل ها**

تاکنون جلسات متعددی میان دو سازمان حفاظت محیط زیست و جنگل ها مراتع و آبخیزداری در خصوص برداشت چوب از جنگل های هیرکانی تشکیل شده است، سازمان محیط زیست معتقد است بهره برداری چوب از جنگل های هیرکانی باید متوقف و مانع قاچاق چوب شویم این کار برای کم شدن فشار بر جنگل است که در این زمینه تا حدودی با سازمان جنگل ها اختلاف نظر دارند.

***** لایحه حمایت از محیط بانان در کمیسیون اجتماعی دولت**

در راستای حمایت از محیط بانان لایحه ای در این زمینه تهیه شده که اکنون در کمیسیون اجتماعی دولت در حال بررسی است و هنوز به مجلس نرفته است.

***** ابلاغ دستورالعمل مدیریت منابع طبیعی در بحث گردشگری**

امسال دستورالعمل مشارکت و سرمایه گذاری بخش خصوصی در مدیریت منابع طبیعی در شورای عالی گردشگری تهیه و ابلاغ شده است، بر اساس این دستورالعمل هیچ واگذاری در مناطق تحت مدیریت سازمان محیط زیست انجام نمی شود بلکه تاکید بر جلب مشارکت مردمی و بخش خصوصی است.

***** جشنواره بین المللی فیلم سبز**

این جشنواره در 60 شهر ایران و با حضور 400 فیلم خارجی از 41 کشور برگزار شد که بازتاب بین المللی بسیار خوبی برای کشور داشت.

***** اجلاس بین المللی دین فرهنگ و محیط زیست**

سال گذشته اجلاس بین المللی دین، فرهنگ و محیط زیست با حضور نمایندگان ادیان مختلف دنیا در سازمان حفاظت محیط زیست برگزار شد که اتفاق مهمی در عرصه گفت و گو و تعاملات بین المللی بود که منجر به ایجاد یک جریان سازی فرهنگی در این زمینه شد.

***** دستورالعمل محیط زیستی برای مدارس و دانشگاه های کشور ابلاغ می شود**

وزارت آموزش و پرورش اقدامات خوبی در زمینه گنجاندن مطالب زیست محیطی در کتاب های درسی انجام داده و اکنون 60 مورد مطلب در خصوص مسائل محیط زیست برای قرار گرفتن در کتاب های درسی تعیین شده است، همچنین آموزش محیط زیستی معلمان از دیگر برنامه های مشترک سازمان محیط زیست و وزارت آموزش و پرورش است.

همچنین دستورالعمل محیط زیستی برای مدارس سراسر کشور تهیه شده و به زودی ابلاغ می شود که در آن بر مدیریت سبز مدارس، مشارکت دانش آموزان در حفظ محیط زیست و آموزش معلمان تاکید شده است.

در راستای همکاری مشترک سازمان حفاظت محیط زیست با وزارت علوم تحقیقات و فناوری، دستورالعمل محیط زیستی برای دانشگاه ها تهیه و به زودی ابلاغ خواهد شد که در آن بر مشارکت دانشجویان در مدیریت سبز دانشگاه ها تاکید شده است.

*** آموزش محیط بانان

با توجه به اهمیت موضوع آموزش محیط بانان مقرر شد امسال 600 نفر از محیط بانان تحت آموزش قرار گیرند که این دوره موجب توان افزایی و آموزش های تخصصی کم نظیر می شود و بعد از این دوره دیگر محیط بان آموزش ندیده ای وجود نخواهد داشت.

یک گروه از محیط بانان نیز برای گذراندن دوره های آموزشی به اتریش اعزام شدند که قرار است به زودی (ماه آینده) گروه دوم به این کشور اعزام خواهند شد تا دوره های آموزشی بین المللی را بگذرانند.

در راستای اهمیت بحث آموزش، سازمان حفاظت محیط زیست با کشورهای کره، چین، ژاپن، نروژ و اتریش در راستای اجرای دوره های آموزشی مشترک قرارداد امضا کرده است.

*** جمع آوری گازهای فلر

رئیس سازمان حفاظت محیط زیست در سفر اخیر خود به جنوب کشور، اولین قرارداد برای جمع آوری گازهای فلر را با هدف کاهش آلودگی هوا، حفظ ذخایر و جلوگیری از انتشار گازهای گلخانه ای امضا کرد که بر اساس آن قرار است 42 میلیون متر مکعب گاز جمع آوری شود، این کار باید برای تمام فلرها اجرایی شود.

*** جرمه شکار جانوران وحشی به بیش از پنج برابر افزایش یافت

جرمه شکار جانوران وحشی با توجه به ماده سه قانون شکار و صید به طور متوسط حدود پنج برابر و برخی از گونه ها تا بیش از 10 برابر افزایش یافته است.

بازدارنده بودن جرمه ها یکی از اهداف این افزایش بوده است از این رو افزایش جرمه ها جزو برنامه های سازمان حفاظت محیط زیست بود که بعد از تهیه مورد تایید و تصویب شورای عالی محیط زیست نیز قرار گرفت.

در تعرفه های جدید برخی از جرمه ها تا 16 برابر نیز افزایش یافته است که نشان از اهمیت حفظ گونه های جانوری دارد، به عنوان مثال در تعرفه جدید جرمه پلنگ کشی از 5 میلیون تومان به 80 میلیون تومان و شکار یوزپلنگ از 20 میلیون تومان به 100 میلیون تومان افزایش یافته است.

*** تدوین فصل محیط زیست در برنامه ششم توسعه

سیاست های کلی نظام در حوزه محیط زیست در مجمع تشخیص مصلحت نظام در حال پیگیری است و به زودی ابلاغ می شود، سیاست های کلی نظام در این حوزه نیازمند بررسی و روند خاصی است که این کار در مجمع تشخیص مصلحت نظام در حال اجرا است و بر این اساس فصل محیط زیستی در برنامه ششم توسعه تدوین شده است.

*** احیای شورای عالی محیط زیست

یکی از اولین اقدامات دولت یازدهم بعد از روی کار آمدن احیای شورای عالی محیط زیست بعد از هفت سال توقف است که تاکنون تصمیمات سازنده ای در زمینه محیط زیست کشور در این شورا اخذ شده است.

*** اجرای طرح توسعه کشاورزی پایدار در روستاهای حاشیه دریاچه ارومیه

احیای دریاچه ارومیه یکی از اقدامات اصلی و اولیه دولت تدبیر و امید است که برای این منظور برنامه ریزی های علمی زیادی را اجرا کرده است که یکی از آنها اجرای طرح توسعه کشاورزی پایدار در روستاهای حاشیه این دریاچه است.

اکنون طرح وارد مرحله سوم اجرایی شده است که بیش از 90 روستای حوضه آبریز دریاچه ارومیه درگیر آن می شوند که بر اساس آن روستاییان نیز به طور مستقیم به آبرسانی به دریاچه کمک می کنند زیرا در این طرح نحوه استفاده از منابع آبی، نوع محصول برای کشت و روش آبیاری به کشاورزان آموزش داده می شود.

*** راه اندازی صندوق ملی محیط زیست

راه اندازی صندوق ملی محیط زیست اقدام دیگر دولت یازدهم است که این کار فرصت استفاده از امکانات بین المللی بیشتری را برای ایران فراهم کرده است.

حفظ محیط زیست از مسایل بسیار مهمی است که با سیاستگذاری صحیح، امکان عملیاتی شدن دارد، اقدامات تشویقی و تنبیهی از ابزارهای مناسب برای کمک به حفظ محیط زیست به شمار می رود.